

OGLĄDAJ

I (W)ŁĄCZ SIĘ!

SCENARIUSZE SPOTKAŃ FILMOWYCH
DLA SZKÓŁ I ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

JAK PRZYGOTOWAĆ SPOTKANIE? 3

SCENARIUSZ SPOTKANIA Z WYKORZYSTANIEM FILMÓW „ŻYCZYMY PAŃSTWU SMACZNEGO” I „SPRAWIEDLIWY HANDEL W MIEŚCIE SOLIDARNOŚCI” 5

Opisy filmów 6

Potrzebne materiały 6

Przebieg spotkania 7

Karty pracy 9

SCENARIUSZ SPOTKANIA Z WYKORZYSTANIEM FILMÓW Z KIBERATV I „FARMA NA CIĘŻARÓWCE” 13

Opisy filmów 14

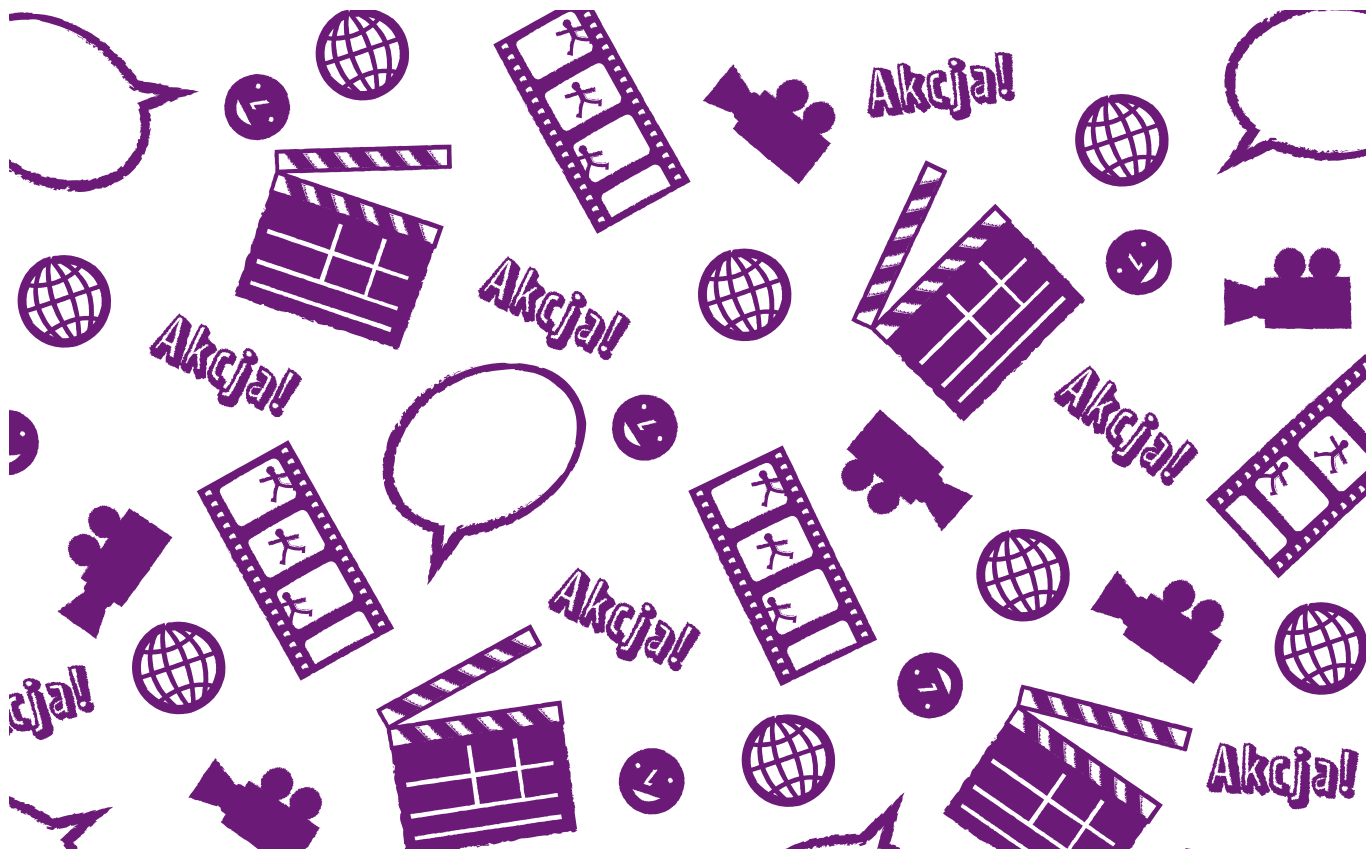
Potrzebne materiały 15

Przebieg spotkania 15

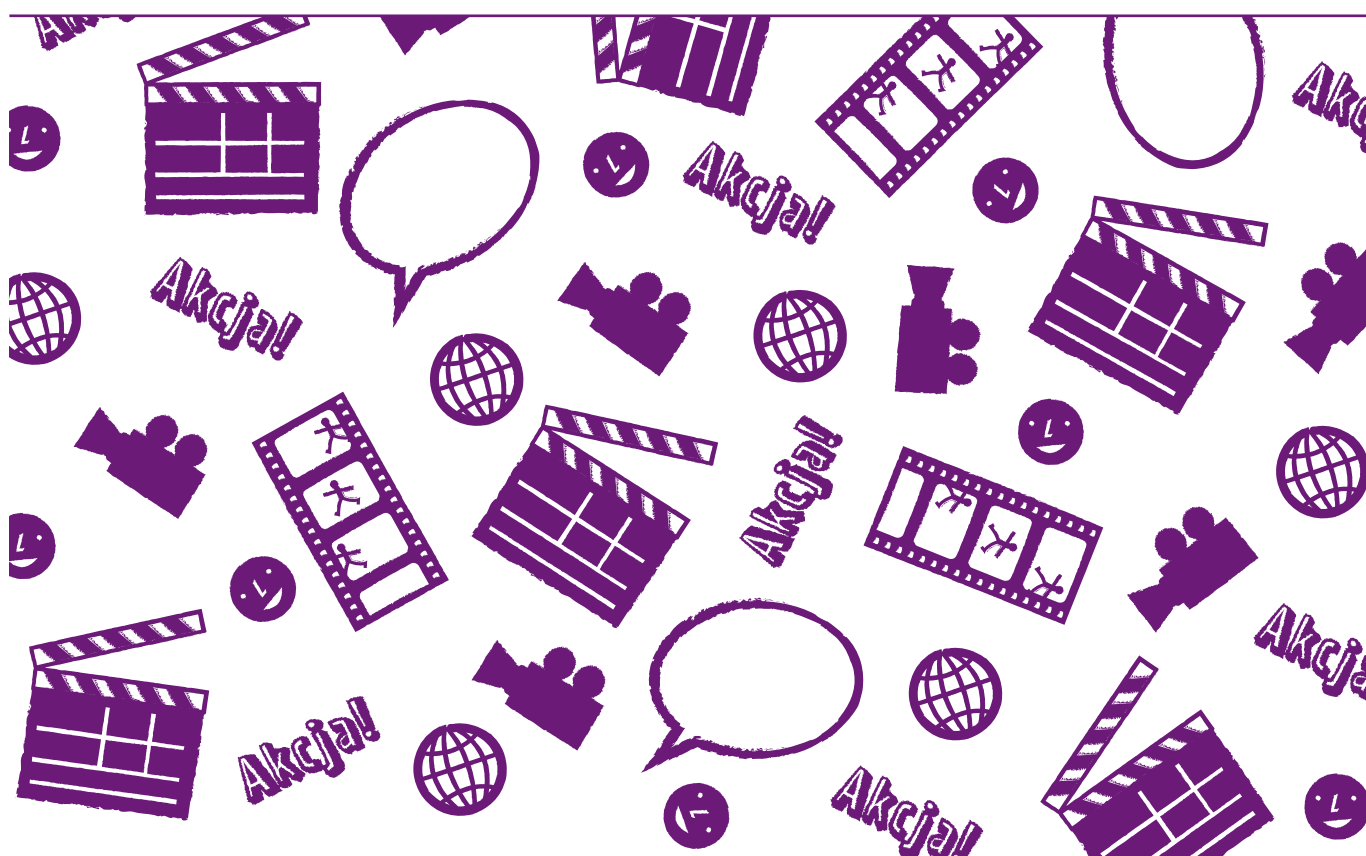
Karty pracy 17

DODATKOWE INFORMACJE O SPRAWIEDLIWYM HANDLU 19

Przedstawiamy Państwu propozycję scenariuszy spotkań pomiędzy szkołami a organizacjami pozarządowymi, które obejmują dyskusje w oparciu o filmy udostępnione na płycie DVD. Wynikiem tych spotkań będzie wspólne przygotowanie innych przedsięwzięć w społeczności lokalnej i nawiązanie trwałej współpracy między szkołą a organizacją pozarządową.

JAK PRZYGOTOWAĆ SPOTKANIE?

Zawarte w tej publikacji scenariusze spotkań kierujemy do szkół i organizacji pozarządowych. Zarówno nauczyciel czy nauczycielka, jak i przedstawiciel lub przedstawicielka organizacji pozarządowej, którzy mają doświadczenie w prowadzeniu spotkań, nie powinni mieć trudności z wykorzystaniem scenariuszy do zorganizowania udanego spotkania filmowego.

Najkorzystniej będzie, jeśli spotkanie poprowadzą **wspólnie** nauczyciel i przedstawiciel organizacji pozarządowej. Wówczas można będzie wykorzystać potencjał obydwu stron, a współpraca pomiędzy szkołą a NGO od początku będzie się opierać na równym zaangażowaniu. Warto też zastanowić się, czy osobą prowadzącą nie mógłby być ktoś z młodzieży. W organizacji takiego spotkania mogą również uczestniczyć uczniowie i uczennice.

Główne **cele** spotkań filmowych to:

- wzajemne poznanie się uczestników i uczestniczek spotkania oraz reprezentowanych przez nich instytucji (szkół i organizacji pozarządowych);
- zainspirowanie do dyskusji, wymiany poglądów i formułowania pomysłów wspólnych działań;
- uzgodnienie kolejnych etapów współpracy.

UCZESTNICY I UCZESTNICZKI

Zdecydowanie polecamy, aby w spotkaniach wzięło udział przynajmniej po kilka osób reprezentujących każdą ze stron. Nawet jeśli większość uczestników spotkania będą stanowić uczniowie i uczennice, niezwykle ważną będzie obecność **przynajmniej kilku przedstawicieli** organizacji pozarządowej (jako osób uczestniczących na równi z uczniami) oraz kilku nauczycieli i nauczycielek. Dzięki solidnej reprezentacji szkoły i organizacji pozarządowej spotkanie przyczyni się do lepszego zrozumienia każdej ze stron, a także opracowania bardziej realistycznego i korzystnego planu współpracy.

ZAPROSZENIE NA SPOTKANIE

Niezależnie od tego, kto organizuje spotkanie – szkoła czy organizacja pozarządowa – należy z odpowiednim wyprzedzeniem przekazać zaproszenie i uzyskać **potwierdzenie uczestnictwa**. Aby uniknąć nieporozumień, warto stworzyć **imienną listę** osób, które wezmą udział w spotkaniu i upewnić się, że jest ona kompletna i potwierdzona. Dzięki temu organizatorzy będą mogli dobrać salę odpowiednią do ilości uczestników i uczestniczek. Większe też będzie prawdopodobieństwo, że osoby zaproszone faktycznie pojawią się na spotkaniu, a prowadzący będą mogli lepiej dostosować treść spotkania do ich potrzeb i możliwości.

Zachęcamy do jasnego formułowania swoich intencji wobec drugiej strony spotkania (szkoła wobec organizacji pozarządowej, zaś organizacja pozarządowa wobec szkoły), ponieważ stanowi to podstawę owocnej, długotrwałej współpracy. Polecamy również **dwie broszury** przygotowane przez Polską Akcję Humanitarną, które mogą pomóc w lepszym zrozumieniu partnerów. Broszury te są zatytułowane:

→ *Dlaczego i jak współpracować ze szkołą – broszura dla organizacji pozarządowych*

→ *Jak nawiązać współpracę z organizacją pozarządową – broszura dla szkół*

Można je pobrać ze strony internetowej www.pah.org.pl.

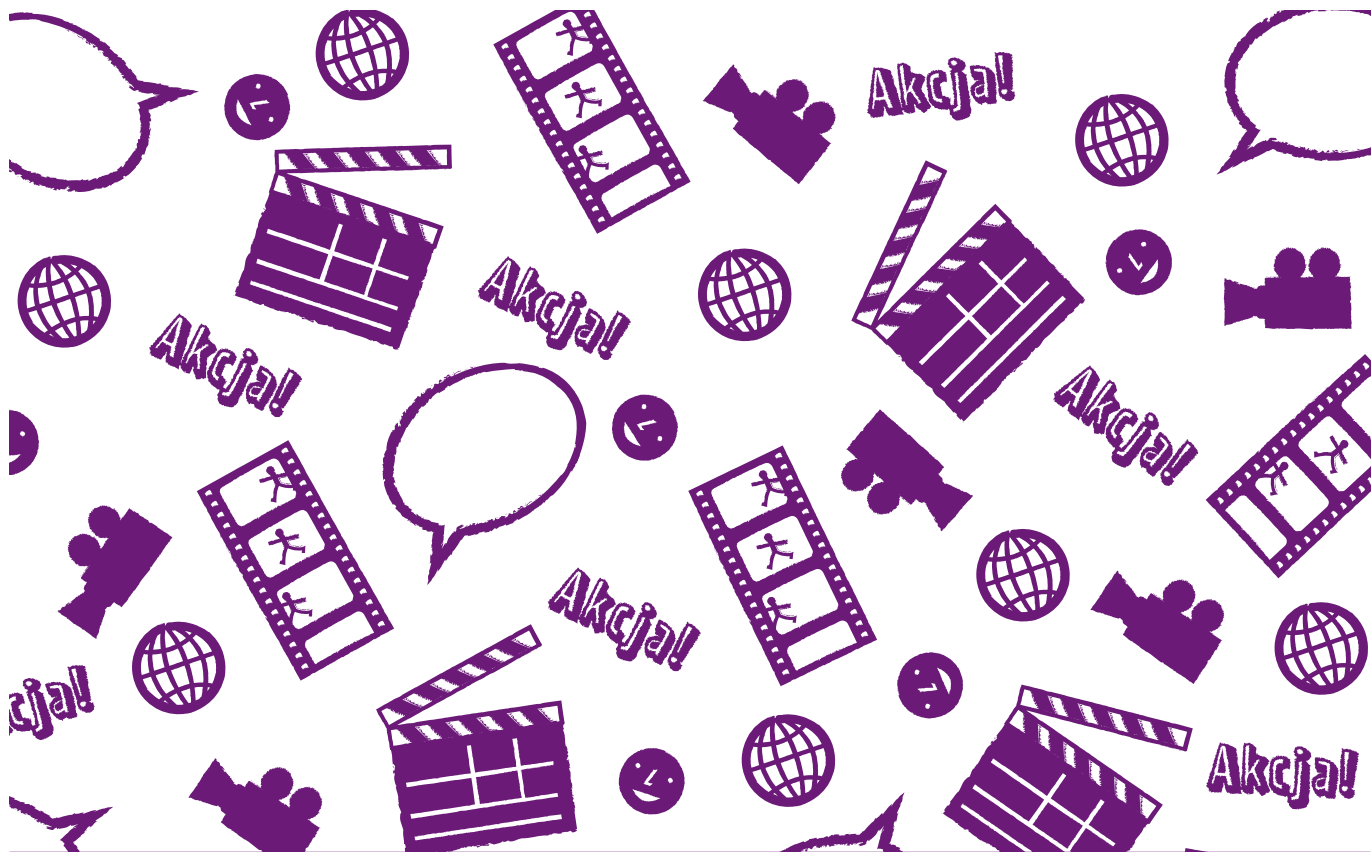
Przed spotkaniem zarówno szkoła, jak i organizacja pozarządowa powinny stworzyć przynajmniej ramowy konспект **prezentacji swojej działalności** – ze szczególnym uwzględnieniem tematyki spotkania. Dzięki przygotowaniu takiej prezentacji z wyprzedzeniem, spotkanie będzie przebiegało sprawnie i zgodnie z założeniami.

WYKORZYSTANIE SCENARIUSZY

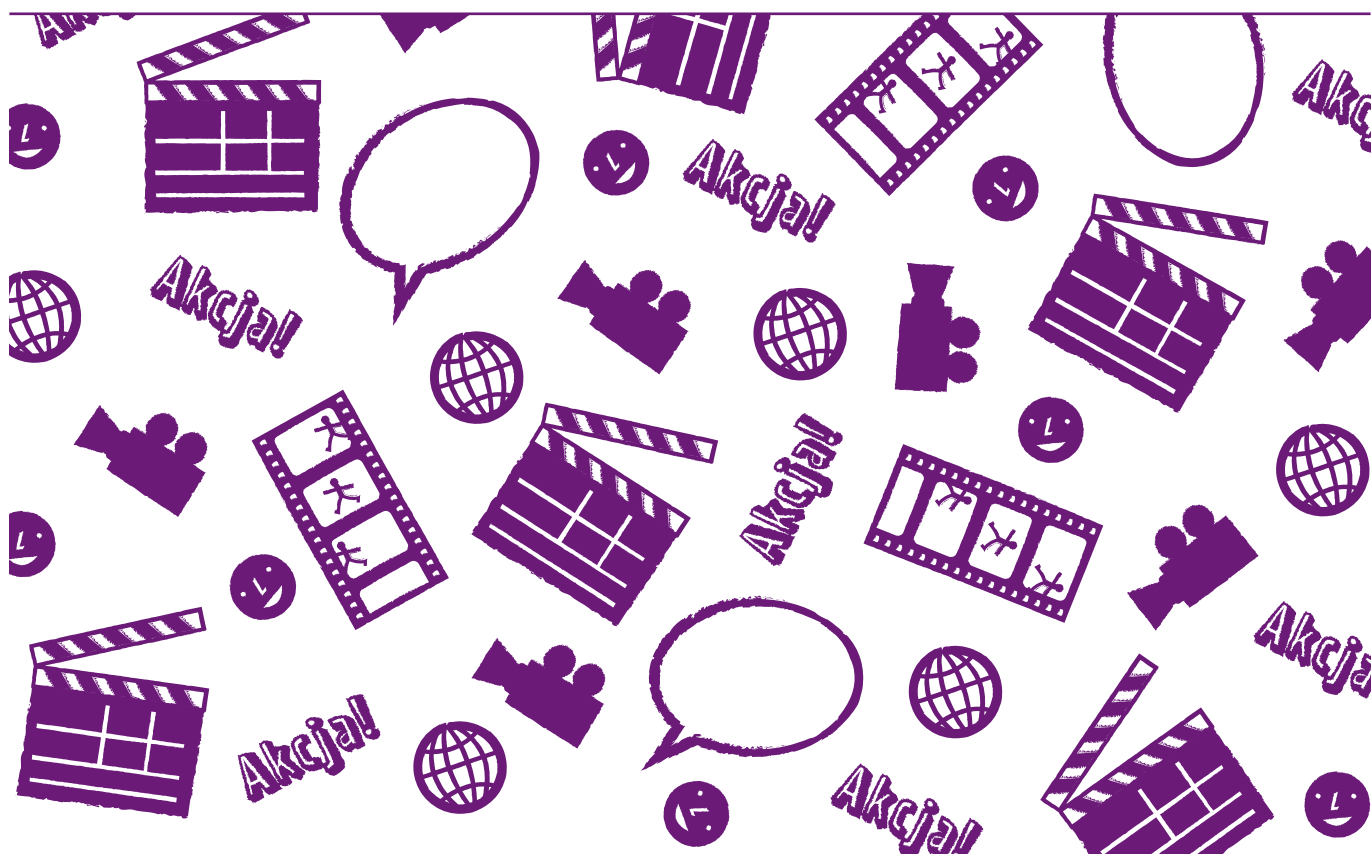
Przetawione scenariusze zawierają precyzyjne wskazówki dotyczące przebiegu spotkań. Prowadzący mogą jednak wprowadzić swoje modyfikacje wynikające ze specyfiki środowiska lokalnego, zainteresowań szkoły i organizacji pozarządowej czy bieżących wydarzeń. Podczas wprowadzania zmian należy przede wszystkim zadać sobie następujące pytanie: czy modyfikacje przyczynią się do lepszej realizacji celów spotkania?

Każdy ze scenariuszy poprzedzają opisy filmów, które mogą być wykorzystane podczas spotkania, oraz lista potrzebnych materiałów. Proponowana powyżej zasada, zgodnie z którą prowadzącymi powinni być zarówno przedstawiciele szkoły, jak i NGO, oznacza, że również przygotowanie materiałów mogą podzielić między siebie.

**SCENARIUSZ SPOTKANIA Z WYKORZYSTANIEM FILMÓW
„ŻYCZYMY PAŃSTWU SMACZNEGO”
I „SPRAWIEDLIWY HANDEL W MIEŚCIE SOLIDARNOŚCI”**

OPISY FILMÓW

„ŻYCZYMY PAŃSTWU SMACZNEGO”

(Enjoy Your Meal!)

film dokumentalny, 55 min.

prod. Belgia/Holandia (IKON, Kleine Beer Films, Associate Directors), 2010

reż. Walther Grotenhuis

Żywność importowana towarzyszy nam każdego dnia. Transportowanie jedzenia z odległych zakątków świata powoduje jednak zakłócenia w jego naturalnym porządku i harmonii. Twórcy filmu sprawdzają, w jakich warunkach produkowana jest żywność oraz jak wpływa to na środowisko i lokalne społeczności.

Wiele krajów wprowadziło kompleksową strategię bezpieczeństwa żywności. Dotyczy ona zresztą nie tylko bezpieczeństwa, ale również zdrowia roślin i dobrostanu zwierząt. Jej celem jest m.in. zagwarantowanie możliwości ustalenia pochodzenia żywności na każdym etapie, od momentu produkcji, aż do chwili, gdy pojawi się ona na stole konsumenta. Niestety, jak się okazuje, producenci często nie przestrzegają właściwej praktyki produkcyjnej. Dokument zwraca uwagę na konsekwencje zniesienia ograniczeń w handlu oraz dążenia do zapewnienia konsumentom i konsumentkom szerokiego wyboru i dostępu do zróżnicowanej żywności. Jak przekonują bohaterowie filmu, wysokie wymagania dotyczące produktów importowanych niejednokrotnie powodują spustoszenie w środowisku naturalnym. Produkcja rarytasów dostępnych bez ograniczeń w supermarketach ma swoje negatywne skutki. Ryby i skorupiaki są hodowane w stawach zanieczyszczających środowisko. Wycina się ogromne połacie amazońskiej dżungli, zamieszkiwane przez rdzenne plemiona, aby stwo-

rzyć nowe pastwiska dla bydła. Masowo importowany do Europy groszek cukrowy jest uprawiany przez ubogich mieszkańców i mieszkanki Afryki w niemal niewolniczych warunkach. Dwóch Holendrów postanowiło zbadać warunki wytwarzania żywności na przykładzie produktów, z których zamierzają przygotować kolację dla swoich znajomych. Żywnościowe śledztwo zaprowadziło ich na Filipiny, do Kenii i Brazylii. Film zmusza widzów do zastanowienia się, czy jedzenie będące pokusą dla naszych kubków smakowych i elementem towarzyskich spotkań, powinno być również kwestią sumienia. Okazuje się, że nawet zwykły kotlet kryje w sobie dramatyczną historię. Smacznego!

(Opis zaczerpnięty z serwisu internetowego [kuchnia+ www.kuchnia.tv](http://kuchnia+www.kuchnia.tv))

„SPRAWIEDLIWY HANDEL W MIĘŚCIE SOLIDARNOŚCI”

film dokumentalny, 11 min.

prod. Polska (Stowarzyszenie Sprawiedliwego Handlu „Trzeci Świat i My”), 2009

scenariusz i realizacja: Joanna Pruszyńska i Wojciech Zięba

Na zaproszenie Stowarzyszenia Sprawiedliwego Handlu „Trzeci Świat i My” gościł w Polsce Hugo Gordillo, dyrektor spółdzielni zrzeszającej drobnych rolników ze stanu Chiapas w Meksyku. W czasie jego wizyty w szkołach odbyły się spotkania, które wywołały żywe reakcje wśród młodzieży. Film prezentuje starania gdańszczan i gdańszczanek o uzyskanie tytułu Miasta przyjaznego Sprawiedliwemu Handlowi. Wypowiadają się m.in. prezydent miasta i przewodniczący rady miasta. Możemy również zobaczyć, co o Sprawiedliwym Handlu mówią osoby, które już poznały tę ideę i ją wspierają.

POTRZEBNE MATERIAŁY

- Filmy na płycie DVD;
- Komputer z oprogramowaniem do odtwarzania filmów;
- Rzutnik multimedialny;
- Ekran (lub duża ściana, na której zostanie wyświetlony obraz z rzutnika);
- Głośniki;
- Karty pracy – skopiowane w ilości odpowiadającej liczbie uczestników i uczestniczek;

- Mapa świata (osobie prowadzącej będzie najłatwiej, gdy będzie to mapa polityczna. Jeśli jednak do dyspozycji jest tylko mapa fizyczna, przed spotkaniem prowadzący powinien przypomnieć sobie, gdzie znajdują się Brazylia, Kenia i Filipiny);
- Kilka talerzy wyciętych z szarego papieru.

PRZEBIEG SPOTKANIA

1. Po co się spotykamy, czyli krótki wstęp (10 minut)

Osoby prowadzące spotkanie witają gości, krótko omawiają cele spotkania i główne zagadnienia.

CELE SPOTKANIA:

- wzajemne poznanie się uczestników i uczestniczek spotkania oraz reprezentowanych przez nich instytucji (szkół i organizacji pozarządowych);
- zainspirowanie do dyskusji, wymiany poglądów i formułowania pomysłów wspólnych działań;
- uzgodnienie kolejnych etapów współpracy.

GŁÓWNE ZAGADNIENIA:

- etyczna konsumpcja;
- współpraca szkoły i organizacji pozarządowej.

2. Poznajemy się (25 minut)

Na początku osoby reprezentujące organizację pozarządową i szkołę przedstawiają się oraz opisują swoje działania, zwłaszcza te związane z tematem spotkania – etyczną konsumpcją. Warto wspomnieć nawet o skromnych działaniach: lekcji poświęconej konsumpcji, plakacie przygotowanym przez młodzież czy prezentacji na ten temat. Prowadzący wprowadzają uczestników i uczestniczki w tematykę globalną poprzez propozycję następującego krótkiego ćwiczenia.

Wielu ludzi na pytanie o to, co by zrobili, gdyby wygrali mnóstwo pieniędzy w totolotka, odpowiada, że zajęliby się podróżowaniem po całym świecie. Chcieliby zatem poznać inne kontynenty, odległe i nieznanne kraje. Wyobraźmy sobie, że to my wygraliśmy na loterii – czego chcielibyśmy się dowiedzieć o krajach położonych na innych kontynentach?

Uczestnicy i uczestniczki tworzą swoje osobiste herby (karta pracy: *Herb podróżnika*), na których w formie prostych rysunków przedstawiają cztery rzeczy, których chcieliby się dowiedzieć o innych kontynentach. Po zakończeniu pracy krótko omawiają swoje herby.

Prowadzący podsumowują prezentację herbów: **wśród rzeczy, których chcielibyśmy się dowiedzieć o innych kontynentach, często pojawiają się mieszkający tam ludzie i sprawy z nimi związane (np. kultura, zabytki, zwyczaje). Tak więc chcemy zobaczyć człowieka. Tematem tego spotkania jest etyczna konsumpcja, która pozwala zobaczyć człowieka w produktach, z których korzystamy jako konsumenci i konsumentki. Dzięki etycznej konsumpcji pamiętamy, że za żywnością, którą kupujemy – a także ubraniami czy sprzętem elektronicznym – kryją się ludzie, którzy je wytworzyli. Etyczna konsumpcja to postawa charakterystyczna dla osób, pamiętających o tych ludziach, a także o środowisku, które jest przecież wspólnym dobrem całej ludzkości.**

3. Dowiedzmy się czegoś o filmach (65 minut)

Tuż przed wyświetleniem filmów prowadzący pokazują na mapie, gdzie znajdują się Brazylia, Kenia i Filipiny. Warto przy tej okazji podać parę informacji o każdym z tych krajów – w zależności od uznania prowadzących.

Nauczyciel lub przedstawiciel organizacji podaje informacje dotyczące dwóch filmów.

Przed pierwszym filmem:

Twórcy filmu „Życzymy Państwu smacznego” – dwóch Holendrów – postanowili przygotować kolację dla znajomych. Kupując różne produkty w supermarkecie, zastanawiali się, skąd one pochodzą. Postanowili zbadać sprawę jak prawdziwi detektywi. Śledztwo doprowadziło ich w różne części świata. Za chwilę zobaczymy, czego się dowiedzieli.

Przed drugim filmem:

Drugi film, „Sprawiedliwy Handel w mieście Solidarności”, pokazuje inny aspekt etycznej konsumpcji – Sprawiedliwy Handel oraz konkretne działania organizacji pozarządowej, która współpracuje ze szkołami. Tematyka obydwu filmów dotyczy więc etycznej konsumpcji.

4. Dzielimy się wrażeniami (15 minut)

Po obejrzeniu filmu osoby prowadzące proszą, aby uczestnicy i uczestniczki dobrali się ze swoimi sąsiadami w kilkuosobowe grupy i omówili w nich swoje wrażenia po obejrzeniu filmów. Pytania: **Co was zaskoczyło, zdziwiło? Czego nowego się dowiedzieliście? Jakie problemy poruszają filmy?**

Prowadzący proszą uczestników o zakończenie pracy w grupach i podzielenie się swoimi wnioskami przez osoby, które mają na to chęć.

Uwaga! Prowadzący powinni dopytywać zarówno o obserwacje, jak i o emocje uczestników i uczestniczek (z należytym w takich okolicznościach taktem). Szczególnie pierwszy film może wywołać silne uczucia u niektórych osób oglądających i należy umożliwić im wypowiedzenie tych emocji. W przeciwnym wypadku może powstać bariera objawiająca się np. milczeniem niektórych uczestników lub uczestniczek czy też ich nadmierną aktywnością (wynikającą z chęci „zagadania” trudnych uczuć).

5. Bawimy się w detektywów (25 minut)

Osoby prowadzące dzielą uczniów i uczennice na cztery zespoły detektywów. Każdy zespół śledzi drogę produktu, o którym mowa w filmie, tj. krewetek, soi, prosięcia oraz fasolki (karta pracy: *Zadania dla detektywów*), wykorzystując przy tym wiedzę zdobytą podczas oglądania pierwszego

z wyświetlanych filmów. Przedstawiciele i przedstawicielki organizacji pozarządowej dołączają do zespołów uczniowskich (nie siedzą z boku!).

Zespoły zapisują wyniki śledztwa na talerzu wyciętym z szarego papieru. Talerz ten ma pomóc uczestnikom w utożsamieniu się z gośćmi na kolacji, która została przedstawiona w filmie „Życzymy państwu smacznego”. Następnie każdy zespół prezentuje swój talerz, czyli efekty pracy grupy.

Po wysłuchaniu wszystkich prezentacji prowadzący mogą podzielić się swoimi wnioskami.

6. Przyglądamy się naszym talerzom. Czy możemy coś zmienić? (15 minut)

Osoby prowadzące pytają wszystkich, co najczęściej jedzą. Uczestnicy i uczestniczki zapisują odpowiedzi w tabeli (karta pracy: *Kraje pochodzenia żywności*). Następnie obok nazw produktów zapisują informację, z jakiego kraju dany produkt pochodzi. Warto wziąć pod uwagę sezonowość żywności.

Uwaga! W ramach przygotowania do spotkania osoby prowadzące mogą zebrać w okolicznych sklepach potrzebne dane o krajach pochodzenia żywności. Gdy taka informacja nie jest widoczna na półkach sklepowych lub opakowaniach produktów, warto zapytać o nią osobę sprzedającą – zazwyczaj ma ona taką wiedzę lub może ją szybko uzyskać.

7. Szukamy pomysłów wspólnych działań wokół etycznej konsumpcji (20 minut)

Na środku dużej płachty szarego papieru osoby prowadzące zapisują termin „etyczna konsumpcja” (karta pracy: *Mapa mentalna*). Następnie każdy dopisuje przy promieniu swój pomysł na działanie. W ten sposób powstaje mapa mentalna, czyli graficznie przedstawiona lista pomysłów i skojarzeń.

Następnie każdy uczestnik i każda uczestniczka może postawić kropkę przy dwóch pomysłach na mapie mentalnej, które najbardziej mu odpowiadają. Propozycja, która zdobędzie największą liczbę punktów, warta jest rozważenia przez całą grupę. Może się zdarzyć, że pojawi się kilka pomysłów o podobnej liczbie kropek. Wtedy uczestnicy i uczestniczki wspólnie decydują, jak je ze sobą połączyć.

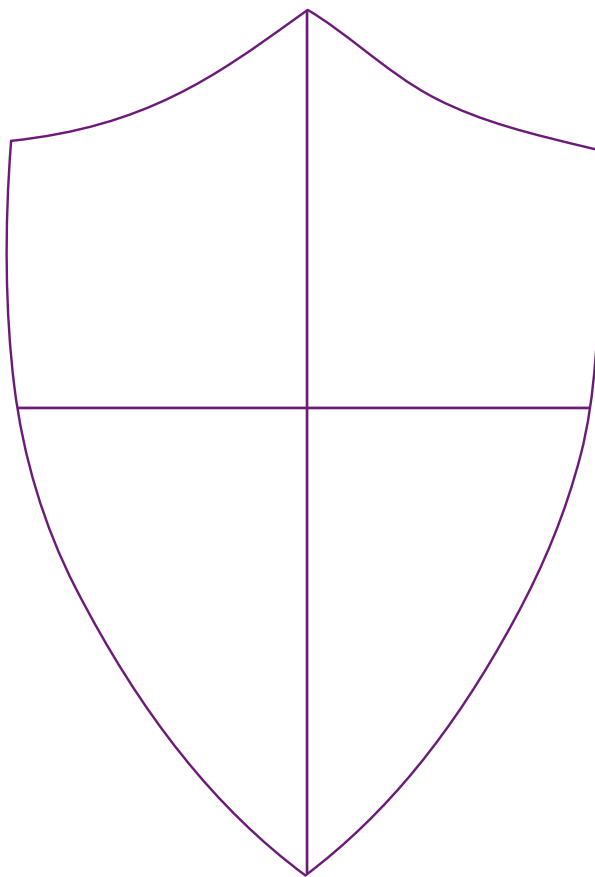
8. Planujemy kolejne szczeble współpracy – drabina (20 minut)

Na zakończenie prowadzący rysują wysoką drabinę na tablicy lub dużej kartce papieru. Drabina będzie służyła do wyznaczenia kolejnych szczebli współpracy. Każdy szczebel symbolizuje kolejny etap wspólnych działań między szkołą a organizacją pozarządową. Uczestnicy i uczestniczki spotkania wspólnie określają kolejne zadania do wykonania. W ten sposób powstaje plan współpracy na najbliższe dni i tygodnie.

KARTY PRACY

HERB PODRÓŻNIKA

Jeśli wygrałbyś mnóstwo pieniędzy w totolotka i mógł spełnić marzenie o podróżach po całym świecie, **czego chciałbyś się dowiedzieć o ludziach z innych kontynentów?** Narysuj to w czterech polach swojego herbu.

ZADANIA DLA DETEKTYWÓW

Zespół nr 1

Waszym zadaniem jest zebranie informacji na temat połowu krewetek. W jakim kraju się je łowi? Jakie lasy najbardziej im sprzyjają? Jakie są przyczyny ginięcia tych lasów? Jakie są konsekwencje zakładania stawów hodowlanych? Jak stawy hodowlane wpływają na życie ludzi zajmujących się połowem w sposób tradycyjny? Co my możemy zrobić w tej sprawie?

Zespół nr 2

Waszym zadaniem jest zebranie informacji na temat uprawy soi i hodowli prosiaków. Czym są żywione prosiaki w Holandii? Jakie są przyczyny wyrębu lasów w Brazylii? W jaki sposób pozyskuje się tereny pod uprawę soi? Jaki jest wpływ wyrębu lasów na Indian mieszkających w rezerwatach? W jaki sposób można chronić lasy w Brazylii? Co my możemy zrobić w tej sprawie?

Zespół nr 3

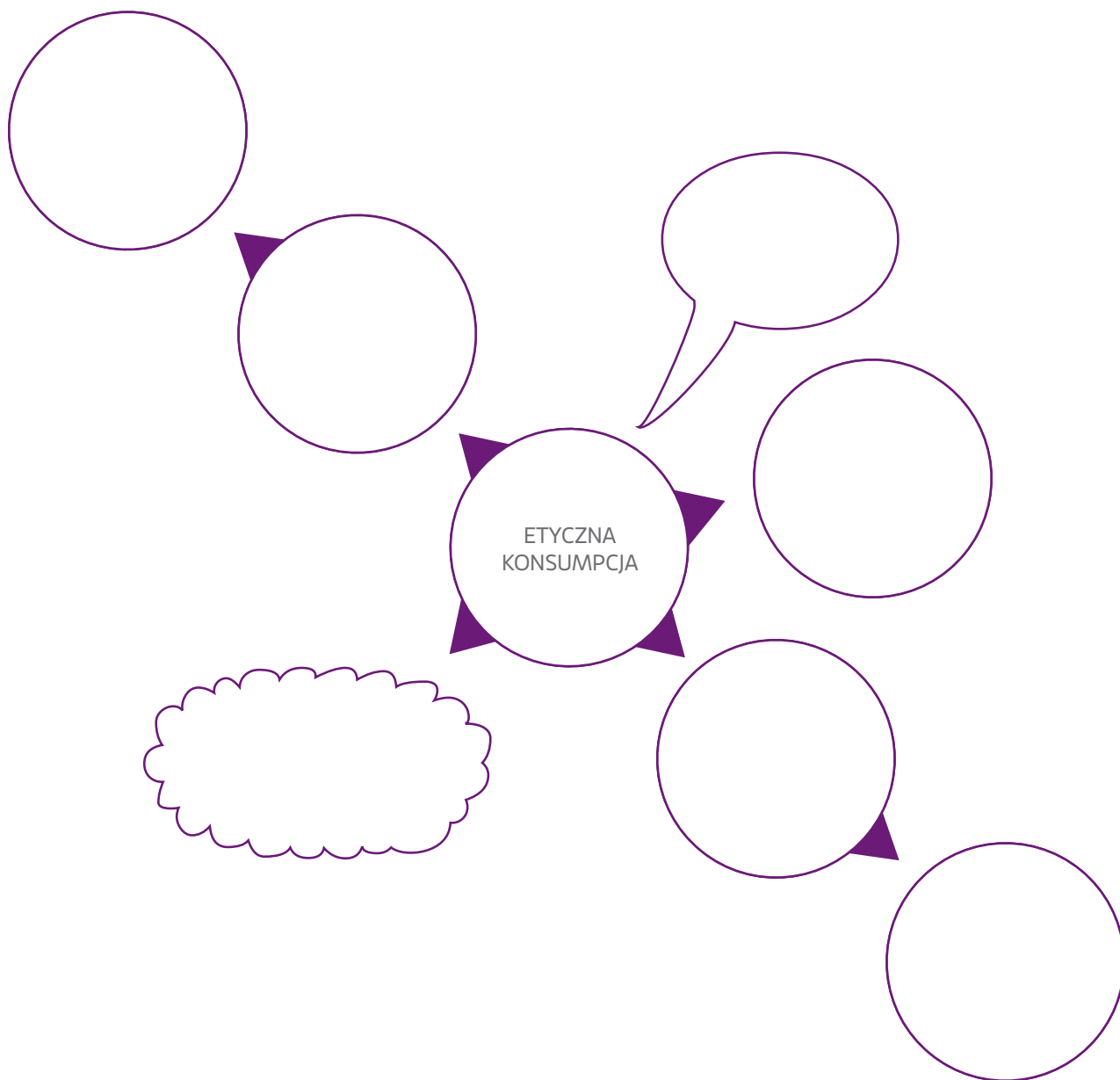
Waszym zadaniem jest zebranie informacji na temat uprawy fasolki. W którym kraju uprawia się fasolkę, którą konsumują zimą ludzie w Europie? Kto jest właścicielem uprawy? Jak ta uprawa wpływa na życie rdzennej ludności Kenii? W jaki sposób można poprawić los ludzi, którym brakuje wody z powodu przemysłowej produkcji roślin? Co my możemy zrobić w tej sprawie?

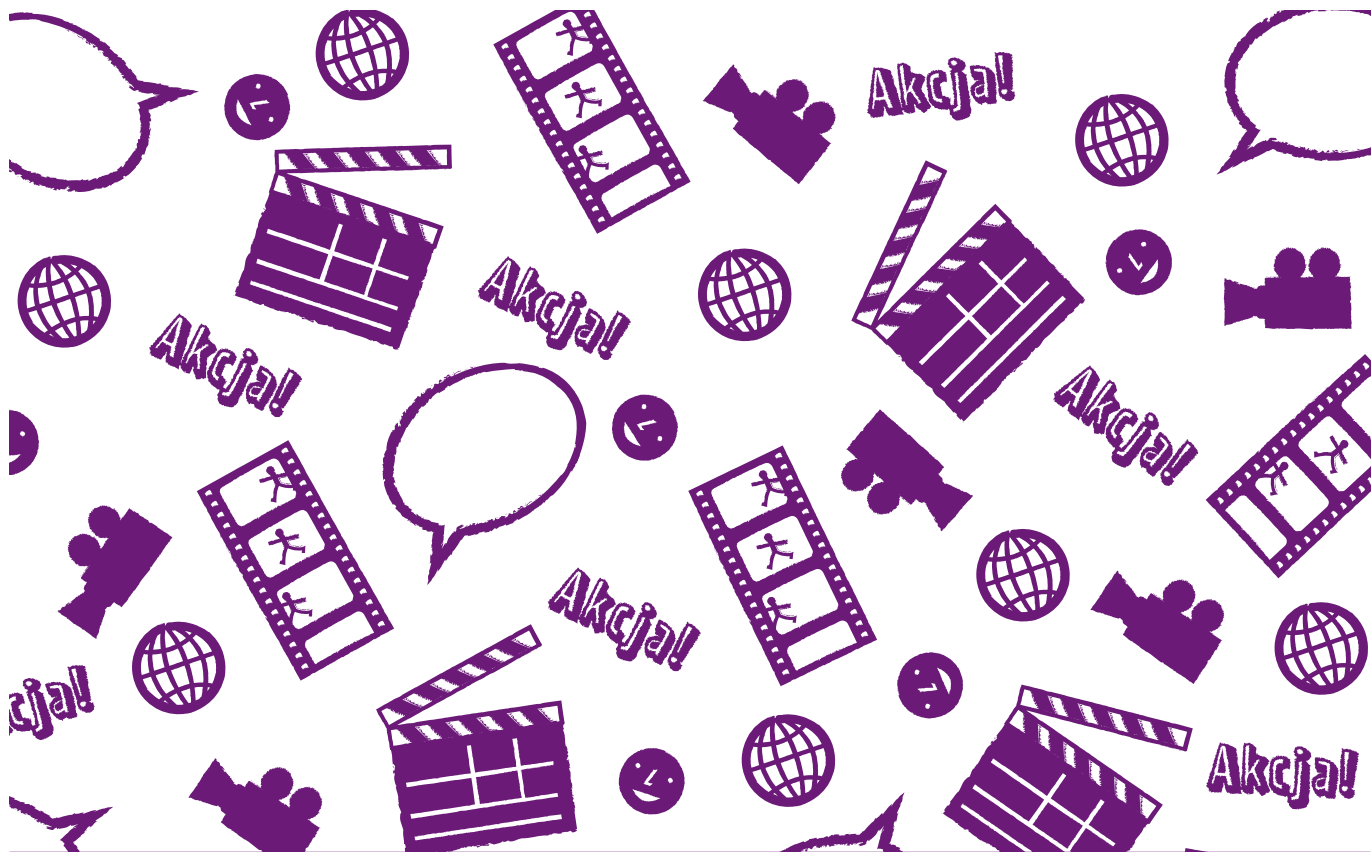

MAPA MENTALNA

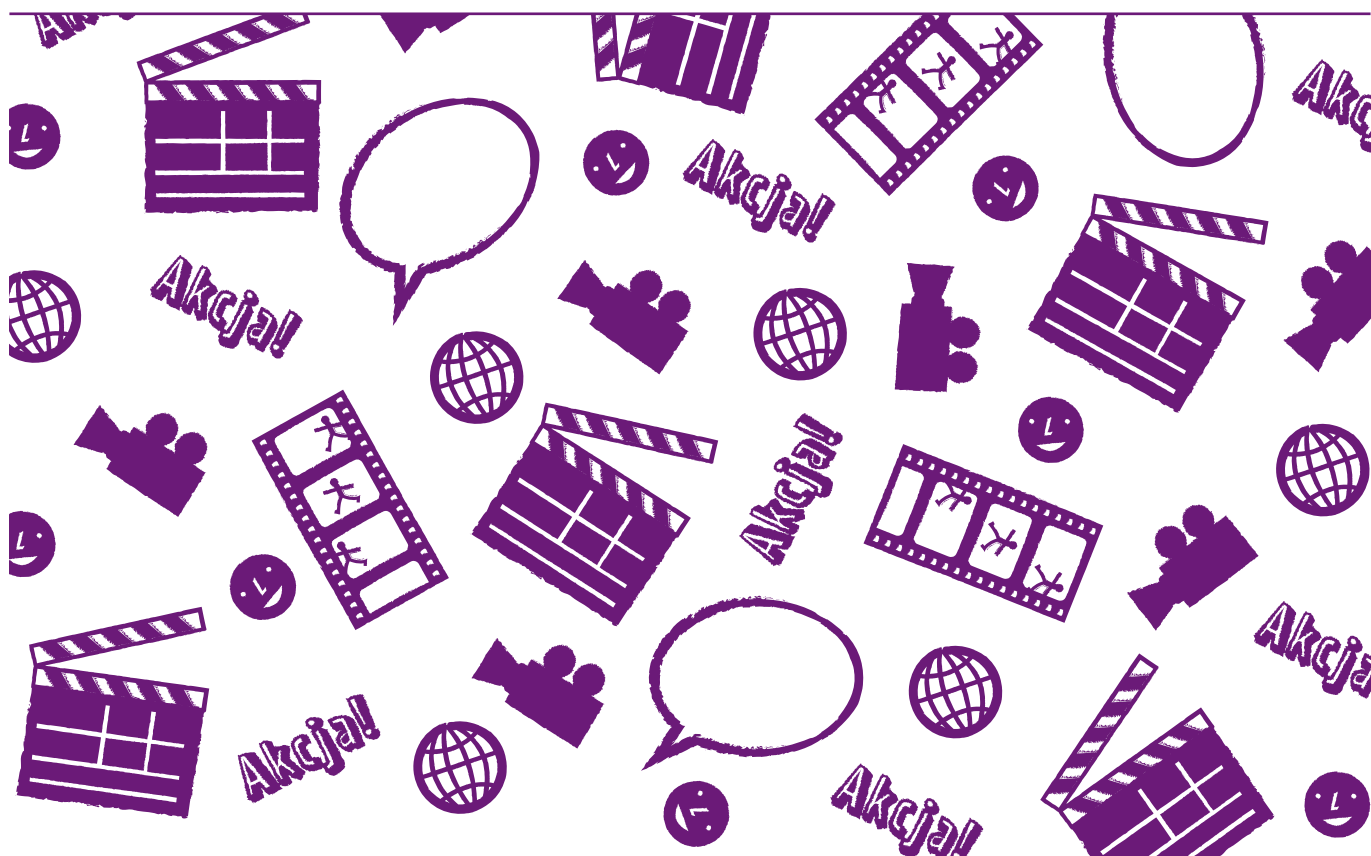
Mapa mentalna to sposób graficznego przedstawienia myśli i skojarzeń dotyczących jakiegoś tematu. Przedstawiony poniżej schemat jest oczywiście przykładowy, a każda z osób uczestniczących sama dobiera ilość i wzajemne położenie myśli zapisywanych na kartce.

Więcej informacji o mapie mentalnej:
http://pl.wikipedia.org/wiki/Mapa_mentalna

SCENARIUSZ SPOTKANIA Z WYKORZYSTANIEM FILMÓW Z KIBERATV I „FARMA NA CIĘŻARÓWCE”

OPISY FILMÓW

„FARMA NA CIĘŻARÓWCE”

(*Truck Farm*)

film dokumentalny, 48 min.

prod. USA (Wicked Delicate Films LLC), 2011

reż. Ian Cheney

Chcieć to móc! Twórcy filmu udowadniają, że uprawa ekologicznej żywności jest możliwa nawet w samym sercu tak wielkiego miasta, jak Nowy Jork. Dokument „Farma na ciężarówce” za pomocą zabawnej animacji pokazuje, jak założyć własną uprawę warzyw, dysponując jedynie starą ciężarówką i dużą dozą kreatywności.

Bohaterowie i bohaterki filmu, wykorzystując technologie stosowane przy budowie ogrodów na dachach, przekształcili Dodge’a pickupa z 1986 roku w mobilną minifarmę i wyruszyli z rodzinnego Brooklynu w podróż po Nowym Jorku. Ich przejażdżka ma na celu znalezienie odpowiedzi na pytanie, czy nowojorczyści są w stanie wyżywić się sami. W trakcie wyprawy ekipa spotyka „miejskich rolników”, właścicieli i właścicielki nietypowych ogrodów oraz ludzi działających na rzecz rozwoju rolnictwa i równowagi utraconej na skutek postępującej urbanizacji. Okazuje się, że w miejskiej dżungli można spotkać więcej podobnych do nich „szaleńców”. Ian, Simon i Stephanie poznają rolnika uprawiającego ponad pół hektara ziemi na dachu starego magazynu, wolontariuszy i wolontariuszki biorących udział w przekształcaniu nieużywanego boiska baseballowego w 3-akrową farmę, inżynierów, którzy na zaniedbanej barce zakładają pływający ogród oraz artystę, który stworzył przepiękne wiszące ogrody w swoim studiu na Manhattanie. Wszystkich tych ludzi i ich projekty łączy optymizm, innowacyjność oraz zamiłowanie do ekologicznych upraw. Jednak gdy tytułowa farma na ciężarówce pada ofiarą niespodziewanego ataku, pojawia się pytanie, czy cały wysiłek włożony w projekt ma sens? Może jednak warto pogodzić się z uprzemysłowieniem rolnictwa i produkcją na wielką skalę? Film w lekki i przystępny sposób porusza niezwykle ważne i aktualne tematy dotyczące niekonwencjonalnego, organicznego rolnictwa, a towarzysząca opowieści narracja w formie piosenek wykonywanych przez zespół The Fishermen Three and Colin Cheney na długo pozostaje w głowach widzów.

(Opis zaczerpnięty z serwisu internetowego *kuchnia+* pod adresem www.kuchnia.tv)

FILMY Z KIBERATV

Wszystkie filmy zostały wyprodukowane przez KiberaTV, telewizję powstałą w ramach programu organizacji *Hot Sun Foundation* w Kenii.

„Kings of Kibera”

2 min. 54 sek.

<http://kiberatv.blogspot.com/2011/08/kings-of-kibera.html>

Co dzieje się z dziećmi ulicy, gdy już dorosną? Kings of Kibera (królowie Kibery) to grupa mieszkańców slumsu w Kenii, którzy skrzyknęli się, by realizować swoje marzenie: zapewnić dzieciom ulicy edukację, pożywienie i rozrywkę.

„Feeders of Kibera”

1 min. 48 sek.

http://kiberatv.blogspot.com/2011/06/feeders-of-kibera_966.html

Mieszkańcy i mieszkanki Kibery często żywią się w lokalach gastronomicznych. Jak one wyglądają, kto się w nich stołuje? Warunki w tych lokalach są skromne, ale klientów nie brakuje.

„Zero Waste Group”

6 min. 5 sek.

<http://kiberatv.blogspot.com/2011/03/zero-waste-group.html>

Grupa kobiet w Kiberze postanowiła wykorzystać swoje umiejętności szycia. Jako materiał wykorzystują używane siatki plastikowe, które zbierają na ulicach. Trudno uwierzyć, że z takiego surowca można uszyć kapelusze, torby i wiele innych rzeczy. To się nazywa ochrona środowiska!

„Environment And Innovations”

6 min. 30 sek.

<http://kiberatv.blogspot.com/2010/09/environment-and-innovations.html>

Mieszkańcy i mieszkanki Kibery znajdują najróżniejsze sposoby, aby zapewnić sobie źródło dochodów, a jednocześnie przyczynić się do ochrony środowiska.

POTRZEBNE MATERIAŁY

- Filmy na płycie DVD;
- Komputer z oprogramowaniem do odtwarzania filmów;
- Rzutnik multimedialny;
- Ekran (lub duża ściana, na której zostanie wyświetlony obraz z rzutnika);
- Głośniki;
- Karty pracy – skopiowane w ilości odpowiadającej liczbie uczestników i uczestniczek;

- Mapa świata (osobie prowadzącej będzie najłatwiej, gdy będzie to mapa polityczna. Jeśli jednak do dyspozycji jest tylko mapa fizyczna, przed spotkaniem prowadzący powinni przypomnieć sobie, gdzie znajduje się Kenia);
- Karteczki samoprzylepne – przynajmniej 2 na każdego uczestnika.

PRZEBIEG SPOTKANIA

1. Po co się spotykamy, czyli krótki wstęp (10 minut)

Osoby prowadzące spotkanie witają gości, krótko omawiają cele spotkania i główne zagadnienia.

CELE SPOTKANIA:

- **wzajemne poznanie się uczestników i uczestniczek spotkania oraz reprezentowanych instytucji (szkół i organizacji pozarządowych);**
- **zainspirowanie do dyskusji, wymiany poglądów i formułowania pomysłów wspólnych działań;**
- **uzgodnienie kolejnych etapów współpracy.**

GŁÓWNE ZAGADNIENIA:

- **ochrona środowiska;**
- **innowacyjne rozwiązania problemów;**
- **współpraca szkoły i organizacji pozarządowej.**

2. Poznajemy się (20 minut)

Na początku spotkania przedstawiciele i przedstawicielki organizacji pozarządowej i szkoły przedstawiają się, prezentują swoje działania.

Następnie uczniowie i uczennice razem z przedstawicielami i przedstawicielkami NGO przygotowują się poprzez proste ćwiczenie do rozmowy o innowacyjnych rozwiązaniach różnych problemów. Prowadzący proszą uczestników o ustawienie krzeseł w dwóch okręgach – zewnętrznym i wewnętrznym – tak aby mogli później usiąść parami naprzeciwko siebie. Prowadzący zapowiadają, że uczestnicy z kręgu wewnętrznego pozostaną w tym ćwiczeniu na swoich krzesełkach, a osoby z kręgu zewnętrznego będą co pół minuty przesiadały się na sąsiednie krzeselko zgodnie z kierunkiem ruchu wskazówek zegara. Uczestnicy będą rozmawiać w parach (osoba z kręgu wewnętrznego i siedząca naprzeciwko osoba z kręgu zewnętrznego), a pary będą się zmieniały co pół minuty.

Prowadzący rozdają osobom siedzącym w kręgu wewnętrznym po jednej karcie zawierającej rysunek jakiegoś przedmiotu lub sam przedmiot (młotek, chochla, mop, kłębek wełny, widelec, doniczka). Zadanie dla osób z kręgu zewnętrznego: podać kilka pomysłów wykorzystania danego przedmiotu w niecodzienny sposób. Zachęcamy do kreatywności. Uczestnik lub uczestniczka z kręgu wewnętrznego zapisuje te pomysły na odwrocie kartki. Po upływie pół minuty osoby z kręgu zewnętrznego przechodzą do następnego uczestnika z kręgu wewnętrznego.

Prowadzący zarządzają kilka tur pracy obydwu kręgów. Po jakimś czasie, w razie potrzeby, mogą polecić kręgom, aby zamieniły się miejscami. Teraz osoby, które wcześniej trzymały kartki, będą musiały podawać pomysły i wykorzystać swoją kreatywność.

W podsumowaniu ćwiczenia prowadzący proszą uczestników i uczestniczki o podanie przykładów najciekawszych pomysłów. Na koniec zapowiadają, że za chwilę uczestnicy obejrzą filmy, które traktują o kreatywnych pomysłach rozwiązywania ważnych problemów.

3. Dowiedzmy się czegoś o filmach, czyli krótkie wprowadzenie (65 minut)

Tuż przed wyświetleniem filmów prowadzący pokazują na mapie, gdzie znajduje się Kenia. Warto przy tej okazji podać parę danych o tym kraju, a także krótko wyjaśnić skąd biorą się nierówności w zamożności krajów europejskich i afrykańskich.

Uwaga! Osoby zainteresowane informacjami na ten temat mogą skorzystać np. z przewodnika dla nauczycieli do programu Szkoła Globalna, dostępnego pod adresem http://www.pah.org.pl/m/903/szkola_globalna_12MB.pdf – ćwiczenia 1.1. My i większość świata, 1.2. Świat według wskaźnika rozwoju społecznego, 1.3. Życie w krajach Południa.

Nauczyciel lub przedstawiciel organizacji podaje krótkie informacje o filmach.

Przed pierwszym filmem:

„Farma na ciężarówce” to wesoły film o tym, że każdy może chronić środowisko i dobrze się odżywiać.

Przed kolejnymi filmami:

A teraz zobaczycie cztery kilkuninutowe filmy, które nakręciła wyjątkowa grupa filmowców – to młodzi mieszkańcy i mieszkanki slumsu Kibera w Kenii, którzy postanowili, że będą dokumentować wydarzenia w swojej okolicy i udostępniać filmy całemu światu (za pomocą YouTube). Inicjatywę tę nazwali KiberaTV. Dzięki niej zobaczymy ubogich ludzi w Kenii, którzy zostali przedstawieni przez swoich rodaków.

Kolejność wyświetlania filmów:

- a) „Kings of Kibera”
- b) „Feeders of Kibera”
- c) „Zero Waste Group”
- d) „Environment And Innovations”

4. Dzielimy się wrażeniami (10 minut)

Po obejrzeniu filmu osoba prowadząca pyta o wrażenia po obejrzeniu filmów. Pytania: **Co was zaskoczyło, zdziwiło? Czego nowego się dowiedzieliście? Jaki problem poruszają te filmy?**

Uwaga! Osoba prowadząca powinna dopytywać zarówno o obserwacje, jak i o emocje uczestników (z należnym w takich okolicznościach taktem). Szczególnie filmy z KiberaTV mogą wywołać silne uczucia u niektórych uczestników/czek i należy umożliwić im wypowiedzenie tych emocji. W przeciwnym wypadku może powstać bariera objawiająca się np. milczeniem niektórych uczestników/czek czy też ich nadmierną aktywnością (wynikającą z chęci „zagadania” trudnych uczuć).

Prowadzący/a może omówić każdy film oddzielnie albo łącznie, po projekcji drugiego z nich.

Następnie uczestnicy i uczestniczki spotkania rozmawiają o przedstawionych w filmach kreatywnych sposobach rozwiązywania ważnych problemów.

5. Bawimy się w aktywistów/ki, którzy kreatywnie rozwiązują problemy (30 minut)

Prowadzący/a dzieli uczestników/czki na cztery zespoły aktywistów/ek. Każdy zespół ma za zadanie pokazać w scenie dramowej jedno działanie, o którym mowa w filmach. Opisy zadań dla zespołów znajdują się w karcie pracy *Scenki dramowe*. Przedstawiciele i przedstawicielki organizacji dołączają do zespołów uczniowskich.

Uwaga! Nie martw się, jeśli nie stosowałeś/aś wcześniej metody dramy. To nie jest trudne. Zapoznaj się z podstawowymi informacjami znajdującymi się pod adresem: [http://pl.wikipedia.org/wiki/Drama_\(pedagogika\)](http://pl.wikipedia.org/wiki/Drama_(pedagogika)) i z serwisem <http://stop-klatka.org.pl/drama>

Następnie każdy zespół prezentuje przygotowaną przez siebie scenkę dramową. Na koniec warto podzielić się wnioskami po obejrzeniu wszystkich scenek.

6. Szukamy pomysłów na wspólne działanie. Dywanik pomysłów (15 minut)

Prowadzący/a rozdaje samoprzylepne karteczki i prosi, by wszyscy zapisali na nich pomysły wspólnego projektu.

Napiszcie na karteczkach wasze pomysły na współpracę (naszej) szkoły z (naszą) organizacją pozarządową. Jeden pomysł na jednej karteczce.

Potem każdy uczestnik i każda uczestniczka przylepia karteczkę w wyznaczonym miejscu – do tablicy lub na ścianę. Po zebraniu wszystkich pomysłów prowadzący odczytują wszystkie pomysły, a następnie starają się je pogrupować tematycznie. Obok zapisuje nazwy projektów.

Następnie prowadzący wraz z uczestnikami i uczestniczkami sprawdza, który pomysł zebrał najwięcej głosów. Tutaj ważna jest rola organizacji pozarządowej, która powinna się wypowiedzieć, jaki projekt najbardziej pasuje do jej misji, obecnej działalności i planów na przyszłość. Wszyscy wspólnie decydują, który projekt ostatecznie wybrać.

7. Planujemy. Kalendarz (25 minut)

Na koniec spotkania ważny punkt – planowanie. Prowadzący rozwieszają na ścianie duży kalendarz na trzy miesiące lub rozdaje wszystkim kartę pracy *Kalendarz*.

W toku dyskusji uczestnicy i uczestniczki ustalają i zapisują w kalendarzu najważniejsze zadania do wykonania, aby zrealizować pomysł wspólnego przedsięwzięcia szkoły i organizacji pozarządowej.

Nie zapomnijcie umówić się na kolejne spotkanie.

Życzymy udanej realizacji Waszych pomysłów!

KARTY PRACY

SCENKI DRAMOWE

Zespół nr 1

Jesteście dorośli, a wcześniej byliście dziećmi ulicy w Kiberze. Skrzykujecie się, aby pomóc ubogim dzieciom i młodzieży w waszym slumsie. Chcecie, aby młodzi ludzie mieli co jeść, mogli chodzić do szkoły i mieli ciekawą rozrywkę.

Zespół nr 2

Jesteście niezamożną grupą kobiet w Kiberze, które umieją dobrze szyć. Nie stać was jednak na materiały. Widzicie też, że na ulicach kłębi się mnóstwo używanych torebek plastikowych. Zależy wam na ochronie środowiska.

Zespół nr 3

W Stanach Zjednoczonych nie wszyscy są bogaci, ale mimo to wiele biednych osób posiada starą, kilkudziesięcioletnią ciężarówkę, w której można zasadzić warzywa. Czasem można znaleźć też drukarkę, która może służyć w podobnym celu. Grupa znajomych, którzy chcą się zdrowo żywić, przystępuje do działania!

Zespół nr 4

Każdy z was – mieszkańców i mieszkank Kibery – ma inne możliwości i umiejętności. Jedni lubią uprawę roślin w małym przydomowym ogródku, inni chcą przygotowywać smaczne potrawy i sprzedawać znajomym, inni zbierają pył węglowy i robią z niego użytek. A jeszcze inni ukończyli szkołę filmową w KiberaTV i chcą wszystko udokumentować i pokazać ludziom w Polsce. Jak to zrobicie?

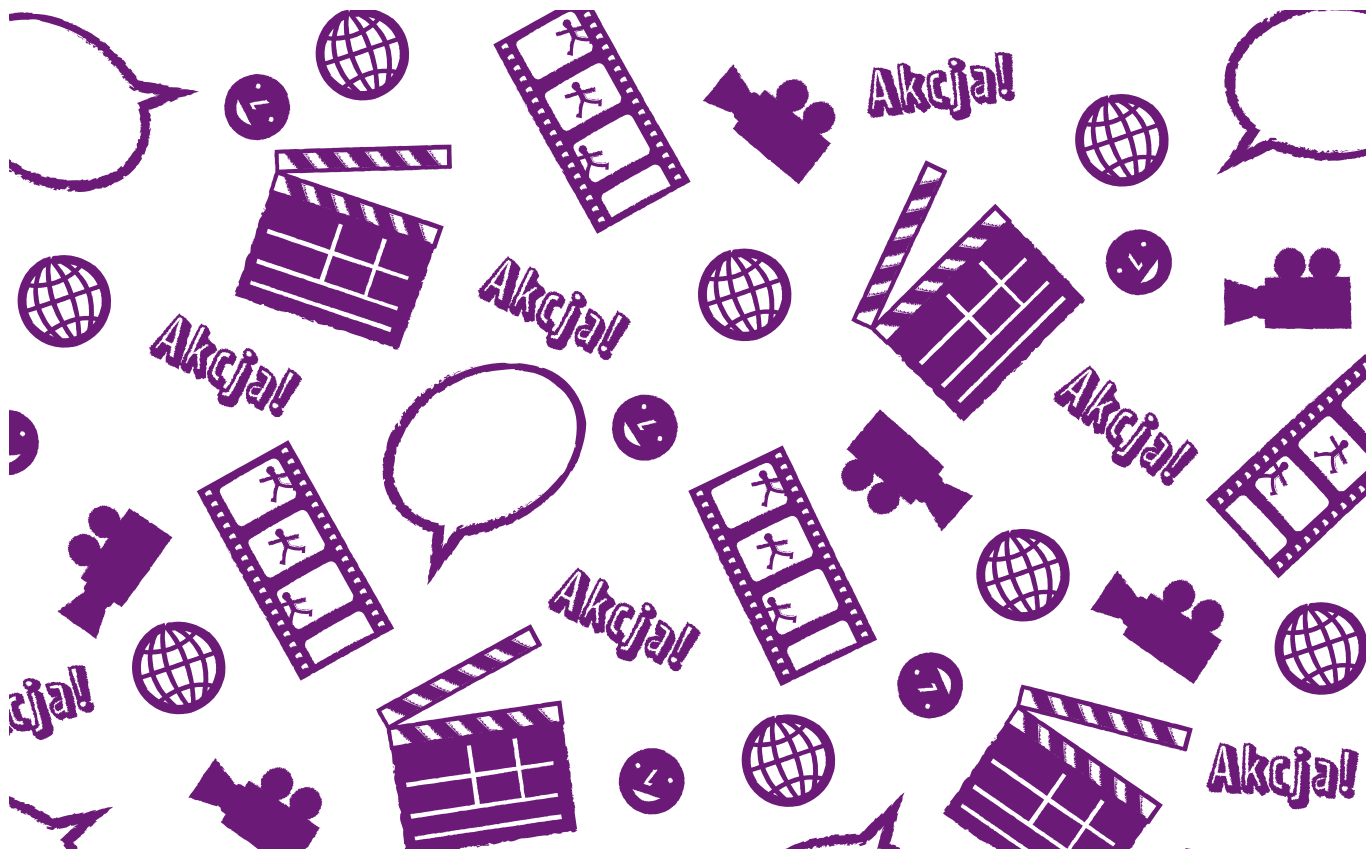

KALENDARZ

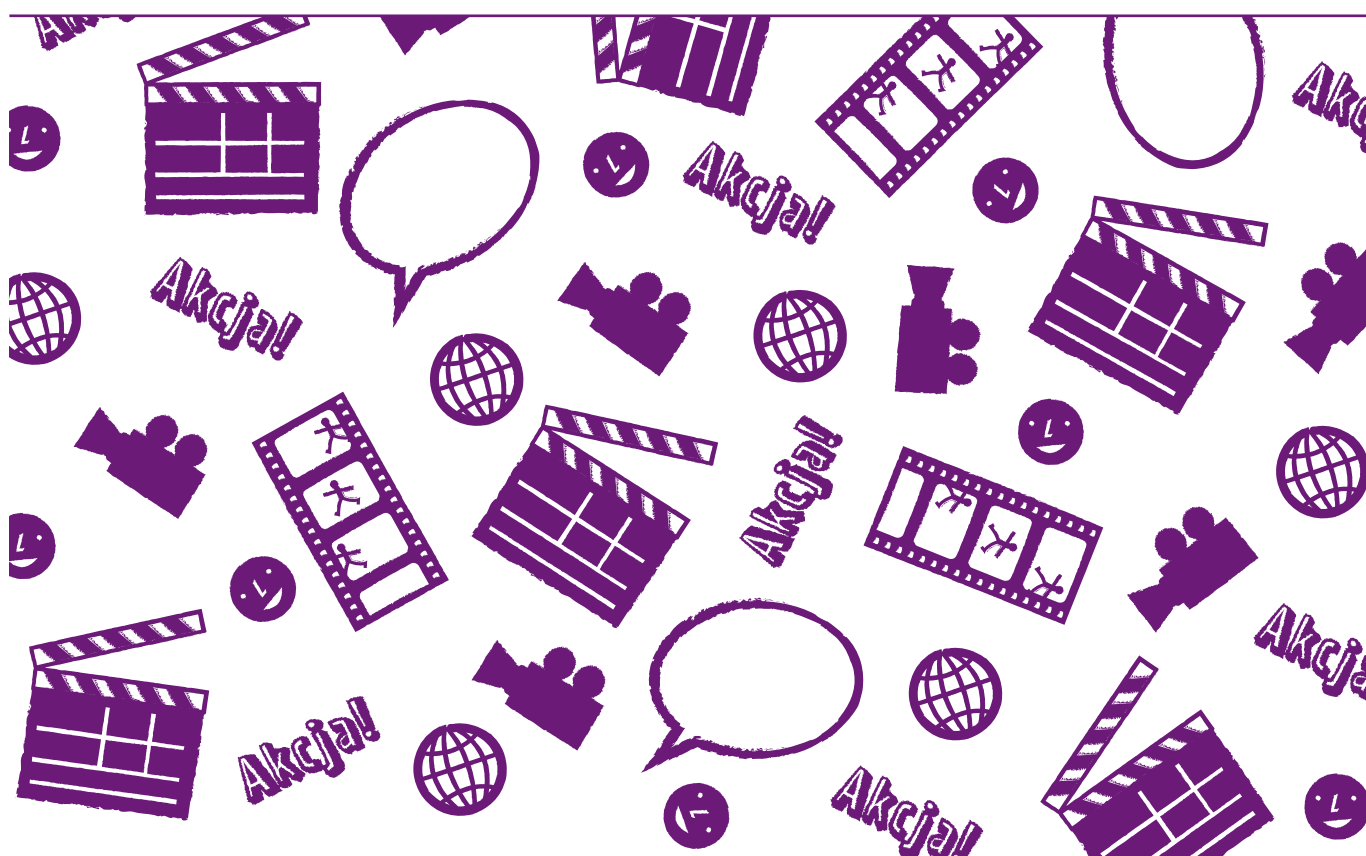
W tym kalendarzu wpisujecie plan współpracy pomiędzy szkołą a organizacją pozarządową.

MIESIĄC		MIESIĄC		MIESIĄC	
Dzień/Zadanie	Osoba odp.	Dzień/Zadanie	Osoba odp.	Dzień/Zadanie	Osoba odp.
1		1		1	
2		2		2	
3		3		3	
4		4		4	
5		5		5	
6		6		6	
7		7		7	
8		8		8	
9		9		9	
10		10		10	
11		11		11	
12		12		12	
13		13		13	
14		14		14	
15		15		15	
16		16		16	
17		17		17	
18		18		18	
19		19		19	
20		20		20	
21		21		21	
22		22		22	
23		23		23	
24		24		24	
25		25		25	
26		26		26	
27		27		27	
28		28		28	
29		29		29	
30		30		30	
31		31		31	

DODATKOWE INFORMACJE O SPRAWIEDLIWYM HANDLU

Pomimo dużej popularności na Zachodzie, tematyka Sprawiedliwego Handlu wciąż nie jest powszechnie znana w naszym kraju. Dlatego przedstawiamy tu zestaw podstawowych faktów na ten temat. Mogą być one pomocne przy omawianiu filmu „Sprawiedliwy Handel w mieście Solidarności”.

Dlaczego Sprawiedliwy Handel jest potrzebny: Bo nie można się zgodzić na głód na świecie. W obecnym systemie handlu światowego, biedni producenci w krajach globalnego Południa (rolnicy, najemni pracownicy i pracownicy), otrzymują za swoją pracę wynagrodzenie, które jest zbyt niskie, by zaspokoić ich najbardziej podstawowe potrzeby: żywienia, lekarstw ratujących życie, zapewnienia dzieciom edukacji. Wielkie firmy z bogatych krajów, które skupują produkty w krajach Południa, dyktują jak najniższe ceny i wykorzystują swoją dominującą pozycję do wyzyskiwania ubogich producentów. Wielu konsumentów i konsumentek w krajach Północy cieszy się z niskich cen, lecz często nie zdaje sobie sprawy, że kosztem niskich cen jest nieszczęście innych ludzi. Sprawiedliwy Handel jest jednym ze sposobów zmiany tej sytuacji.

Czym jest: Sprawiedliwy Handel (SH) to partnerstwo w handlu oparte na dialogu, przejrzystości i szacunku, które dąży do większej równości w handlu międzynarodowym. Przyczynia się do zrównoważonego rozwoju, oferując lepsze warunki handlowe i broniąc praw marginalizowanych producentów oraz pracowników i pracowniczek z krajów globalnego Południa. Organizacje Sprawiedliwego Handlu, przy wsparciu konsumentów, są aktywnie zaangażowane we wspieranie producentów, podnoszenie świadomości w społeczeństwie i prowadzenie kampanii na rzecz zmian w regułach i praktykach na konwencjonalnym rynku międzynarodowym. Produkcja i sprzedaż towarów Sprawiedliwego Handlu odbywa się zgodnie z tymi zasadami. Tam, gdzie to możliwe, są one weryfikowane przez niezależne i godne zaufania systemy.

Jakie zasady: uczciwa cena za produkty; sprawiedliwe płace i odpowiednie warunki socjalne; przejrzystość, uczciwość i szacunek w relacjach handlowych.

Kto korzysta: 1,4 miliona osób w krajach Południa jest zatrudnionych przy produkcji towarów ze Sprawiedliwego Handlu (to więcej niż łączna liczba mieszkańców i mieszkańek Krakowa i Poznania!). Licząc wraz z członkami i członkiniami rodzin, ze Sprawiedliwego Handlu korzysta bezpośrednio 6 milionów osób (to więcej niż cała liczba osób zamieszkujących województwa śląskie i świętokrzyskie!).

Jakie są korzyści: gwarantowana cena minimalna (przewidywalne dochody); premia dla społeczności (inwestycje w rozwój społeczności i działalności gospodarczej); długoterminowe kontrakty (stałość dochodów); możliwość uzyskania części zapłaty z góry.

Jaki szerszy wpływ: Sprawiedliwy Handel przyczynia się nie tylko do poprawy losu konkretnych producentów, ale też zmiany ogólnych zasad handlu międzynarodowego. Ruch Sprawiedliwego Handlu zajmuje się nie tylko sprzedażą, ale też zabiera głos w sprawie handlu międzynarodowego, prowadzi badania i kampanie społeczne.

Jak rośnie popularność: W ciągu 7 lat obroty Sprawiedliwego Handlu wzrosły sześciokrotnie. W krajach najbogatszych 50% społeczeństwa zna znaczek Fairtrade a 91% ufa mu.

Jakie produkty: kawa, herbata, cukier, ryż, czekolada, kakao, banany, miód, przyprawy i kilkadziesiąt innych towarów. Pod znakiem handlowym FLO (Fairtrade Labelling Organisation) sprzedawanych jest 27.000 rodzajów produktów w 70 krajach.

Jak rozpoznać produkty Sprawiedliwego Handlu: są dwa główne systemy certyfikacji produktów oraz całych organizacji SH. Pierwszy, stosowany przez FLO, gwarantuje, że dany produkt spełnia standardy Sprawiedliwego Handlu – firma może równocześnie sprzedawać produkty nie pochodzące z SH. Drugi system certyfikacji, stosowany przez WFTO (World Fair Trade Organisation), gwarantuje, że wszystkie produkty danej organizacji produkowane są według standardów SH – producent nie może sprzedawać produktów nie pochodzących ze Sprawiedliwego Handlu. Obydwa systemy mają swoje znaczki, umieszczane na produktach lub udostępnione w miejscu sprzedaży. Poznaj listę znaków certyfikacyjnych: <http://bit.ly/hT9rM3>

A w Polsce: 65% Polaków i Polek deklaruje, że są gotowi płacić wyższą cenę z powodów etycznych, lecz tylko 3-10% zna Sprawiedliwy Handel. Produkty te sprzedawane są głównie w supermarketach i sieciach handlowych (40%), ale też w Internecie (20%), sklepach ekologicznych (15%) i na imprezach publicznych (10%).

Gdzie można kupić: w licznych sklepach detalicznych i sieciach handlowych (lista: www.fairtrade.org.pl/linki-show-10.php), w sklepach ze zdrową żywnością, w sklepach internetowych (np. <http://sklep.sprawiedliwyhandel.pl>) i w niektórych supermarketach.

Gdzie jest więcej informacji: w materiałach programu „Szkoła Globalna działa lokalnie!” (www.szokolaglobalna.pl), na stronie polskiej Koalicji Sprawiedliwego Handlu (www.fairtrade.org.pl).

„Oglądaj i (w)łącz się! Scenariusze spotkań filmowych dla szkół i organizacji pozarządowych.

© Polska Akcja Humanitarna 2011

ISBN: 978-83-63069-20-9

Autor: Marcin Wojtalik

Współpraca: Magda Bodzan

Korekta i redakcja: Dawid Dziwosz, Katarzyna Zwołak

Projekt graficzny serii i skład: RZECZYOBRAZKOWE.PL

Polska Akcja Humanitarna

Ul. Szpitalna 5/3, 00-031 Warszawa

Tel. 22 828 88 82

www.pah.org.pl

KRS 0000136833

Kopiowanie i wykorzystanie fragmentów tej publikacji nie wymaga odrębnej zgody wydawcy, pod warunkiem, że odbywa się to w ramach działalności edukacyjnej nie nastawionej na zysk, a materiały nie będą sprzedawane ani wykorzystane w innych publikacjach.

Projekt jest finansowany z grantu Ministerstwa Edukacji Narodowej.

Publikacja została sfinansowana ze środków Ministerstwa Edukacji

Narodowej w ramach projektu Szkoła z Pasją.

